

ABONAMENTELE

Pentru Sibiu:

1 lună 85 cr., 1/4 an 2 fl. 50 cr., 1/2 an 5 fl., 1 an 10 fl.
Pentru ducerea la casă cu 15 cr. pe lună mai mult.

Pentru monarhie:

1 lună 1 fl. 20 cr., 1/4 an 3 fl. 50 cr., 1/2 an 7 fl.,
1 an 14 fl.

Pentru România și străinătate:

1/4 an 10 franci, 1/2 an 20 franci, 1 an 40 franci.

Abonamente se fac numai plătindu-se înainte.

TRIBUNA

Apare în fiecare zi de lucru

INSERTIUNILE

Un șir garmond prima-dată 7 cr., a doua-oră 6 cr.
a treia-oră 5 cr., și timbru de 30 cr.

Redacția și administrația: Strada Poplăcii Nr. 15.

Telefon Nr. 14.

Se prenumără și la poste și la librării.

Epistole nefrancate se refușă. — Manuscrise nu se înapoiază

Nimeri singuratici la 5 cr. se vând la Tipografia, soc. pe acțiune

O eră nouă.

III.

Pașini vor fi la număr cei-ce nu vor fi avut deunăzi o impresie, mai mult sau mai puțin, plăcută, văzând că părintele Lucaciu earăși „pășește în acțiune”, precum se exprimă d-sa. Neapărat, că deja oare-cari aluzii ce se cuprindeau în „Cuvântul către poporul român” — nu aveau tocmai darul de-a mari buna impresie. Dar' cu atât mai virtos a trebuit să luăm, cu mulțumire, cei mai mulți Români, act de declarațiunea părintelui Lucaciu, în care exclamă că: „astăzi nu mă mai împedecă nimic, ca să pășesc în public, înaintea fraților mei, și să spun ce am aflat că e dorința obștească a națiunii, e voința poporului român” etc....

Faptul apoi, că dl Dr. Lucaciu iscălește „Cuvântul” seu în calitate nu numai de paroh al Șiseștilor, ci și de „secretar al comitetului național din Transilvania și Ungaria” — părea a indica un reviriment îmbucurător în atitudinea sa. Pentru-că era evident, că cu chipul acesta secretarul recunoștea existența comitetului național actual, și prin urmare „Cuvântul” seu trebuia privit ca un act politic bine chibzuit, făcut în perfectă înțelegere cu comitetul național și cu președintele seu. Tocmai această accentuare a calității sale de „secretar” nu putea fi interpretată de lumea cu bun simț în alt chip. Nu, pentru-că aceasta altă „interpretare” earăși nu putea fi decât una, și anume că secretarul comitetului național ar persista și astăzi într-o atitudine regretabilă, rebelă chiar față cu mai mulți membri ai comitetului, ear', în acest caz, nu mai putea fi vorba de ceea-ce profetisa părintele Lucaciu în frasa din urmă a „Cuvântului” seu, când zicea: „Și ne vom vedea earăși uniți între noi!”

Cuvintele acestea exprimă o idee sănătoasă, care fu compromisă în ultimii doi ani, tocmai prin disidența latentă ce s'a produs și care, în cele din urmă, s'a grupat pe lângă ziarul *Tribuna Poporului* din Arad.

Tocmai disensiunile și scisiunea ce s'au operat în ultimii doi ani ar fi reclamat, ca părintele Lucaciu să fie fost mai explicit în „Cuvântul” prin care anunța lunei românești intrarea sa în acțiune. Dar' oamenii cari știu, că rezolvirea chestiunii naționale nu poate fi înaintată decât numai prin *mişcări mari, sistematice și serioase*, trebuiau să se simtă bine impresionată, că, în sfârșit, părintele Lucaciu se declară astăzi liber de oare-cari piedece, — și e hotărât a se avânta earăși în luptă. E natural deci, că în cercurile acțiunilor, mai ales interpretarea *dintău* părea plausibilă,

anume că dl Dr. Lucaciu intră în acțiune în înțelegere și cu consentimentul președintelui și celorlalți colegi ai sei din comitetul național.

Această interpretare se părea cu atât mai naturală, cu cât sunt încă în vie memorie publică declarațiunile pe care le-a făcut părintele Lucaciu la 15 Oct. 1896 în chestia raporturilor sale cu membrii comitetului național.

E foarte actuală și importantă acea declarațiune. Eată părțile ei ce ne interesează de astă-dată:

„În fața juriului de onoare, exmis de comitetul partidului național român, declar, că stau pe baza programului național din 1881 și a concluzelor conferențelor naționale și a enunțatiunilor comitetului, nu sunt și nu am fost angajați cu nici un partid politic afară de patrie. Din lămuririle și declarațiunile date aceluiasi juriu de onoare, de Dr. Ioan Rațiu și Iuliu Coroiann, am primit convingerea și certitudinea, că domnia-lor stau pe aceleasi baze politice, și asemenea nu sunt angajați cu nici un partid politic afară de patrie.

Așa între noi nu există nici o diferență principială în chestia națională.

Sibiu, 15 Octomvrie 1896.

Dr. V. Lucaciu.

Cred deci, că după toate acestea părea delă sine înțeles, că dl Dr. Lucaciu, ca secretar al comitetului național nu putea să publice o proclamațiune în forma „Cuvântului seu către poporul român” — fără o deplină înțelegere cu colegii sei din comitet.

Dar' ceea-ce se părea imposibil de admis, apare acum ca o *intristătoare realitate*. „Tribuna” ne spune, că „Cuvântul” dlui Lucaciu „către poporul român” s'a făcut și s'a lansat de secretarul comitetului național, fără știerea acestuia, fără o înțelegere cu el și cu președintele seu.

Această împrejurare e foarte regretabilă, pentru-că ea dă loc, și cu foarte mult temei, la cealaltă interpretare.

Când un secretar al comitetului executiv al unui partid politic, după un conflict vehement, pe care 'l-a avut cu majoritatea colegilor sei, se hotărăște într'un moment dat la o declarațiune publică, cum este aceea delă 15 Octomvrie 1896 a părintelui Lucaciu — lumea, care judecă serios, nu poate crede altfel, decât că atunci într'adevăr conflictul fusese aplănat, și că de atunci încoa secretarul a lucrat și lucrează în deplin acord cu colegii sei și cu președintele seu.

Ear' dacă, deodată, același secretar lansează „Un cuvânt către poporul” „seu”, pe ton de proclamațiune, în care

pune în vederea publicului o intrunire publică, hotărâtă și pregătită fără nici o consultare cu comitetul, aceasta nu poate însemna decât că secretarul, *contrar declarațiunii sale delă 1896*, a persistat și persistă încă în disidență, ține a „păși în o acțiune”, pe care o hotărăște și organizează când, cum și cu cine îi convine lui singur, ear' nu comitetului, al cărui secretar el afirmă, atât de categoric, a fi.

Părintele Lucaciu și-a publicat „Cuvântul” în *Tribuna Poporului*, într'un ziar a cărui pozițiune în presa și în politica noastră nu este încă precisată. În acest ziar, delă întemeierea sa și până astăzi s'au manifestat două direcții politice cu desevirire antagoniste. Una care pleda pentru acțiuni politice în genul celor, pe care le-am început și făcut delă 1892—1895, și alta, care are aerul de a fi cea „serioasă”, cea de căpetenie, și care ne-a fost expusă în câteva serii de articole, ca tot atâtea *Puncte de orientare*. Această direcție preconisa o politică de „*reservă binevoitoare*” față cu guvernul maghiar, sub cuvânt, că situațiunea noastră s'ar fi „ameliorat” și că, păstrând noi această binevoitoare rezervă, ea se va mai ameliora. În sprijinul acestei politici ni-s'au arătat apoi, în alte serii de articole, toate primirile ce s'au făcut M. S. Regelui Carol în Austro-Ungaria în timp de vre-o 30 de ani, și ni-s'au citat și descris cu date autentice, toate dejunurile și prânzurile, toate plimbările, pe cari le-au avut și le-au făcut Regele României cu Soveranul nostru și cu alți membri ai dinastiei noastre.

Nu-i vorba, articolele acestea, vre-o douăsprezece la număr, în cari se aplețeau dejunurile, prânzurile și plimbările monarchice nu prea justificau politica „*reservei binevoitoare*”; în ori-ce cas, forța lor argumentativă n'a isbutit a convinge pe nimenea, că „situațiunea” ar fi „schimbată”.

Dar' între aceste două direcții *diametral opuse* este o prăpastie, ceea-ce 'mi-se pare că nu mai trebuie explicat.

Trebue însă să știm, când urmează *Tribuna Poporului* o direcție și când alta? Cine preconisează pe cea dintăiu și cine pe a doua? Și în sfârșit, care din ele este aceea, pe care publicul o poate considera că va fi totdeauna *cea adevărată*?

Pentru-că evident, precum nici un om serios nu va pleca la drum cu o trăsură, la care sunt înhamăți doi cai înaintea, ear' alți doi îndrăgăși și care e astfel trasă deodată în două direcții antagoniste, — tot astfel nu se poate aproba o politică a unui grup, cât timp unii din oamenii sei o pornesc înainte, ear'

alții înapoi, căci în acest cas *starea pe loc* e o fatală rezultată dinamică.

După câte s'au scris în presa română, delă apariția *Tribunei Poporului*, dl Eugen Brote este unul dintre fundatorii ei principali, atât sub raportul financiar, cât și sub cel intelectual. Cel dintăiu nu ne preocupă în această chestie, decât indirect.

E foarte important însă al doilea. El ne indică pe susținătorul politicei *reservei binevoitoare*, și pe interpretul pomenitelor dejunuri, prânzuri și plimbări. Dar' rolul dlui Eugen Brote în politica noastră nu este bine cunoscut mai de mult. Deocamdată ne ajunge să reamintim, că d-sa nu face politică decât după *inspirațiunile ce le primește, în virtutea legăturilor sale, delă domnul Dimitrie Sturdza*. Dl Brote a ținut să declare în public, că este în legături politice cu dl Sturdza, deci nici o îndoială nu mai încapă în această privință.

Care va să zică unul dintre fundatorii de căpetenie ai *Tribunei Poporului* este un celebru om de încredere al dlui Sturdza și dă direcție politică ziarului din chestiune.

Dar' dl Brote nu poate trece deocamdată munții, precum nu-i pot trece nici eu. Îi pot trece însă alții. Așa știm din *Tribuna Poporului*, că oamenii ei deprimă cu dl Lucaciu, au avut, mai deunăzi, fericirea de a saluta la Arad pe dl Sihleanu, un simpatice Român din țeară, dar' în același timp unul dintre oamenii cei mai devotați dlui Sturdza și cu care dl Brote are deasemenea legături politice foarte strinse.

La câteva zile după această vizită a dlui Sihleanu la Arad, *Tribuna Poporului* publică un foarte remarcant articol. Foarte remarcant, pentru-că el arată, că dacă bar. Bánffy a ținut să pună pe *Jeszensky* pe lista celor-ce aveau să fie decorați de guvernul român, *acesta trebuia să-l lase pe acea listă*.

Abia se află despre plecarea dlui Sihleanu din Arad, și *par. Lucaciu* adresează cunoscutul *Cuvânt* către „scumpul seu popor”.

Dar' în același timp apăruse în *Nationalzeitung* din Berlin cunoscutul articol atât de admirat de cei-ce nu 'l-au cetit în original, sau nu 'l-au înțeles. Într'un al doilea sau al treilea articol dl Dr. Lucaciu ține să deie politicei din *Nationalzeitung* proporțiile unei „*politici a românismului*”.

„Mi-se pare deci, că nu e nici o exagerare dacă după toate acestea, *Cuvântul par. Lucaciu* și acțiunea, pe care el ne-o pune, în atâtea retoricești efuziuni, în perspectivă, *începură a fi privite și judecate în o lumină cu desevirire schimbată*.”

Dacă articolul dintăiu din *Nationalzeitung* putea trezi, în oameni expansivi și lesne crezători, iluzii dulci și sanguine nădejdi, el nu poate produce, din punctul de vedere al *causei noastre* decât *regrete* la oamenii cari judecă rece. Pentru-că toți aceștia, cari 'l-au cetit în original, și știau, cum știm azi toți, că el era partea întăiu a „confesiei de credință” a dlui Sturdza — au înțeles că acel articol nu era decât *prima încercare a dlui Sturdza de a-și asigura acum pozițiunea de prim-ministru al țerei, cu ajutorul causei noastre naționale*.

Al doilea articol este dovada.

Având toate aceste împrejurări în vedere, nimeni nu poate contesta un „*nex causal*” între ele. —

Da, dl Sturdza are nevoie de o mică, fie și trecătoare, reabilitare în chestia națională. Dar' aceasta numai în vederea pozițiunii d-sale față cu adversarii sei politici din țeară. Ar dori, cu ori-ce preț o disolvare, spre a conduce alegeri noue și a se menține astfel la putere. Spre acest sfârșit, *causa națională, agitată nițel sub auspiciile d-sale*, 'i-ar face bune servicii.

Se poate. Dar' *partidul nostru național, ori-cât ar dori dl Sturdza, nu se poate degrada la rolul de instrument pentru necesitățile d-sale*.

Și aceasta ar fi să o facem, dacă, *sub asemenea auspicii, am „păși în acțiune”*....

Par. Lucaciu s'a declarat liber de oare-cari pedici, — cred deci, că ar face bine, ca mai întăiu să contribuie a limpezi situațiunea *din aceste puncte de vedere*, — și apoi, în bună înțelegere cu comitetul și cu președintele seu, să pornească, *ceva mai târziu dar' și mai sigur pe arena de luptă*.

Sper, că și atunci *entuziasmul* meu amic va pute zice, cu aceeași siguranță ca acum: „Astăzi nu mă mai împedecă nimic, ca să pășesc în public, înaintea fraților mei” etc....

Doresc chiar, și cred că exprim astfel sentimentele noastre generale, ca cu prilejul acestei limpeziri a situațiunii, toate elementele pozitive și harnice de luptă din jurul „*Tribunei Poporului*” să izbutească a încredința opinia noastră publică despre *independența* lor, de aci înainte, de politica legăturilor dlui Brote cu dl Sturdza.

Aceasta 'mi-se pare o *indispensabilă condiție* a deschiderii luptei în chip demn și de succese dinainte cheazăuite.

Cu chipul acesta ne vom apropia de o nouă eră de acțiuni politice, mari, serioase și sistematice.

Aurel C. Popovici.

FOIȚA „TRIBUNEI”.

Curentul idealist.

De

N. Filipesco

(Urmare.)

Aceste rele sunt mărturisite astăzi, în Franța, de chiar întemeietorii sistemului școlar actual. Astfel, acum doi ani, dl Ioan Bourgeois, fostul șef al cabinetului radical, în calitatea sa de președinte al *Ligei învățământului*, scoate la iveală, cu o convingătoare elocință, toate primejdile actualei organizațiuni a învățământului.

Și mai de curând, ziarul republican *Le Temps* făcea următoarele triste constatări: „Școlă delictelor și al crimelor sporește din an; tribunalele și poliția nu mai pot să stăre a le pune stavilă. Mai cu deosebire tinerilor criminali se mărește într-o măsură îngrijitoare, astfel încât, în loc de a se scuturându-se, ca în Anglia, de construcțiunii, multe spirite sjung a se învârtă în virtutea ei și altele a o denunța”.
Cari sunt argumentele ce auzi că se folosesc pe toate tonurile? Instrucțiunile de clasă și invidioșilor;

știința singură ucide instinctul moral și înarmează cu mijloace mai primejdioase, creșterul și brațul omului, într'u satisfacerea apetiturilor sale”.

Asemenea și sistemul de învățământ atât de mult laudat din Germania a dat faliment. Legenda dascălului de sat, care a învins la Sedan, s'a stins.

De curând împăratul Germaniei a mărturisit, într'o cuvântare publică, că școala nu produce decât declassați, haimanale, oameni strimbi la trup și la minte, creere stoarse și inimi seci, ființe incapabile de o efortare viguroasă și de o acțiune energică.

Și împăratul Wilhelm își sfârșia astfel discursul:

„Fiindcă sunt parintele patriei, am datoria de a declara, că lucrurile acestea nu se vor mai prelungi”.

„Nu vom mai îngădui deschiderea unei școli, a cărei necesitate și rațiune de a fi, nu-mi va fi fost pe deplin dovedită, căci avem deja prea multe”.

În toate țările de pe continentul nostru, se recunoaște că sistemul pe învățământ, astfel cum e el alcătuit azi, pricinuește mai multe neajunsuri decât foloase. O școală trebuie să fie depository unui ideal și unor convingeri morale superioare și un învățământ care nu-i decât depository aspirațiunilor de a pătrunde în sfulbă, nu merită decât dispreț.

Urmările sistemului carat științific și intelectualist din învățământ se arată pretutindeni și răsfrulă chiar prin manifestațiunile vieții publice și private, în aparență cele mai îndepărtate de-ale școlai.

Priviți cele-ce se petrec, bună-oră în Anglia, ori în Statele-Unite, unde educația, și mai ales educația morală țintește, în deosebi a sădi în sufletele copiilor sentimente înalte și unde moravurile ca și întregia legislație întovărășesc silințele educatorilor într'u a oțeli voința omului.

Fiul unui Lord englez — dacă nu-i întâiu născut — sau fiul unui milionar din Statele-Unite — unde există libertatea de a testa — nu se poate bisul pe averea părinților.

De aceea și școala îl deprinde a nu aștepta nimic decât delă propriile sale puteri. Astfel pregătit și trăind într'un regim de libertate, unde protecțiunile artificiale nu-i amorfesc energia, oțelit prin o educație morală și bărbătească mai mult decât prin'o instrucțiune rafinată, format prin deșteptarea tuturor însușirilor virile și prin întărirea spiritului de întreprindere, deprins cu îndrăzneala în afaceri el cutreără continentele la vârsta de 20 de ani, străbate mările, se stabilește în Indii ori în Australia. El își croește drumul prin terenuri virgine, mănuește milioanele, înfințează societăți, deschide manufacturi, creează linii de drum de fier, întemeiază industrii în

țări sălbatic și, tot odată, sădește într'un nou colț a lumii, supremația patriei sale.

Să privim, acum, și urmările sistemului celuilalt, aplicat de pildă în Italia, în Spania, ori în țările sud-americane.

Act o educație artificială formează generațiuni de somnoroși, postulanți de slujbe, visând a reșbi prin puterea unei diplome până la o leafă de 200 de lei lunar. Gonind o sinecură în care se se poată odihni la vârsta de douăzeci de ani, el aspiră a deveni pensionar ia treizeci. O libertate numai aparentă și niște protecțiuni legislative, ce ucid ori-ce tărie de caracter, împedecă dezvoltarea celor voinici. Excesele socialismului de stat sădesc inerția în rasă și ajută lăfărea demagogiei, sporind totodată gustul funcționarismului și lăfăind hoala burocrăției.

De aceea, prin acele țeri nu e aplecare decât către funcționarism ori către politică.

Țările acestea fără excepție, se deosebesc prin numărul nepotrivit de mare al slujbașilor, al advocaților, al medicilor și al politicianilor. Măreimea aparatului administrativ seacă toate veniturile statului; finanțele sunt sdruincinate impositile mari, vieța scumpă. Proprietarul rural se îndelețnicește cu politica, la oraș, ear' sătenii sunt lipsiți de ori-ce direcțiune. În genere, spiritul de întreprindere nu există; capitalurile sunt rare. Când camva există capitaluri, ele nu însoțesc munca în întreprindere, ci se furișează în plasamente

limițite și sigure. Slăbiciunea morală a rasei și lipsa de aspirațiuni mărețe, înlătură rîvna căștigurilor mari; teama risicurilor, precum și obișnuința mediocrității se împacă cu satisfaceriile traiului strimtorat dar' tichnit, pe care îl hărăzesc postulanților slujbele și capitalurilor plasarea banilor cu prima hipotecă, ori detașarea imbecilă a couponului garantat de stat.

Între aceste două sisteme e de ales:
Unul pregătește un popor de cuceritori; celalalt un popor de cuceriți.

(Va urma.)

ÎN ȚINTIRIM.

— Morților. —

Acum, în somn de raclă,
Ca frații vă iubii,
De crezi că-n țințirime
Cei răi nu sânt primiți...

Pe cruci, de voi, — tot bine,
De par'c-o grije porți:
Au, cine mai rămas-a,
Dacă cei buni sânt morți?

Paris.

V. Cioflec.

Sibiu, 26 Nov. n.

Goluchowski și ohestile naționale. Cetim în *Drapelul*: În expunerea asupra situației internaționale făcută de contele Goluchowski înaintea delegațiilor este următorul pasaj interesant:

„Lupta sfâșietoare de concurență ce susținem în contra țărilor transatlantice în toate domeniile, cere o apărare grabnică și energică. Dacă popoarele Europei nu voesc să vadă periclitarea intereselor lor vitale și să meargă spre o ruină succesivă, trebuie ca mână în mână să combată primejdia comună și să se înarmeze pentru această luptă cu toate resursele lor disponibile.

Mare și grea este sarcina ce va fi de îndeplinit într-o epocă apropiată. Precum secolii 16 și 17 au fost ai luptelor religioase, secolul 18 al ideilor liberale, cel de față al chestiilor naționale, tot așa secolul al 20-lea se anunță European ca trebuind să fie al luptelor pentru existență, în domeniul comercial...”

Pe cât știm este întâia-oraă aceasta, când un ministru de stat părăsește, într-un discurs oficial, domeniul faptelor pozitive pentru a se aventura în sferele înalte și controversate ale filosofiei istoriei și ale prezicerilor pentru un viitor mai mult sau mai puțin apropiat.

Un lucru am avut însă de remarcat. Luptele religioase cari au ocupat veacurile 16 și 17 s'au rezolvat în sensul toleranței; ideile liberale ale veacului 18 au luat corp în constituțiile de azi ale mai tuturor țărilor civilizate. Nu e admis oare că, înainte de a păși la o nouă problemă, Europa va trebui să ajungă mai întâi la *resoluția completă* a chestiunilor naționale, cari după mărturisirea contelui Goluchowski caracterizează veacul nostru?

Sașii la luptă.

E un tablou mareț ce ni-l prezintă Sașii în aceste zile. Un tablou, ce crește și se desvolată, prezentându-ne scene dramatice, răsunătoare.

Profesorii și jurisperdenții țin conferențe. Comitetele politice concheamă adunări. Municipiile discută cu foc și căută măsură de-a remonstra. Oratorii vorbesc între aplauzele mulțimei, ce-i ascultă, vestind lupta sfântă pentru neam!

Chiar și *consistorul*, al preoților sfat, se preocupă azi de cauza națională amenințată prin noul atac de maghiarizare!

Discordiile dispar, și armonia de vederi revine. În locul apatiei, a oportunismului de mic calcul și al nepăsării, într-un zelosul curent de intransigență luptă pe toate căile.

Eată un tablou ce ni-l dau Sașii, de model și de urmat.

Să vedem partile lui:

Consistorul săsesc.

Consistorul bisericei săsești din Sibiu, a hotărât față cu noul proiect despre maghiarizarea comunelor a face o remonstrație bine motivată, către consiliul de miniștri, arătând cum se atacă drepturile autonomiei bisericești și școlare.

Tageblatt.

Ziarele săsești se ocupă necontentit de această temă.

S. D. Tageblatt de aici într-un prim-articol desfășură însemnătatea numelor, locurilor și localităților, pentru istorie, tradiții, poezie și modul de gândire al poporului și marchează ridicolul, ce s'ar produce prin noul proiect.

Reproducem un singur pasaj din frumosul articol scris cu mult apasat:

„Ce s'ar întâmpla în Ungaria, dacă ar succeda a face din Nemaghiari niște popoare *neistorice*? (fără istorie, fără conștiință de trecut. Trad.)

Amar se amăgesc *accia*, cari cred, că atunci cu atât mai mult vor fi siliți (Nemaghiarii) a se arunca orbiș în brațele Maghiarilor. Atunci toate dururile rele se vor trezi în ei, și vai de ea feară, dacă odată aceste se vor slobozi!

Prin loc și prin numele său iubit singuraticul este legat de pământul, care-l poartă și-l nutrește și e un păcat, care trebuie să devină blăstăm pentru păcătosul, — a învenina sentimentele sfinte, cari leagă pe fiecare om.”

Kronstädter Zeitung.

Se ocupă în prim-articol cu pășirea energică a Drului *Lurtz* în consiliul orașenesc din Brașov. Organul verizilor insistă mai ales pentru *reuniunea* celor două fracțiuni dintre Sași.

„Noi Sașii — scrie K. Z. — am fost desbinați în două tabere; primejdia comună se ne aducă la un loc.

Ceea-ce ne-a despărțit până aci, aparține trecutului; privirea noastră e ațintită în viitor.”

În casa orașului.

Frumoasă a fost desfășurarea luptei, ce s'a anunțat ieri în casa orașului din Brașov. Dr. *Lurtz*, șeful „verizilor” a interpellat magistratul asupra pașilor, ce vrea să întreprindă față cu noul atac.

Interpelația a fost necontentit fuzioasă de sgomotoase manifestări de aprobare ale *Românilor și Sașilor*. *Lurtz* a proclamat *reuniunea Sașilor și solidaritatea cu Românii*.

Primarul a răspuns, că în scurt va prezenta un proiect și că va face tot ce-i stă în putință.

Deputațiune la tron.

În interpelarea sa Dr. *Lurtz* a propus: remonstrații în toate comunele și municipiile, apoi adrese către dietă și un memorandum, către M. Sa Monarchul, pe care să-l predece o monstra deputațiune!

„Magistratul — zicea Dr. *Lurtz* — se va pune în conțelegere cu alte orașe, ca o monstra deputațiune a comunelor atinse prin acest proiect să fie condusă înaintea Regelui.”

„Trebuie să nu uităm, că în această feară mai este un *loc înalt*, înaintea căruia nu înzădar au răsunat unele plângeri.

Trebuie să pășim înaintea Regelui și să-i reamintim trecutul glorios al casei de Habsburg, strîns legat cu viața orașelor noastre.

Și dacă nu ne folosește deocamdată, cel puțin am făcut tot ce s'a putut face și copiii noștri nu ne vor pute imputa, că am jertfit, fără stat și fără fapte, trecutul de mărire al poporului nostru.”

O comună.

Deja o comună s'a pronunțat contra proiectului din chestie. Marea comună *Waldhütten* (Valhid) în ședința sa din 24 a luat conclud protocolar, că proiectul din chestie *deconsideră legea de naționalități și vațemă autonomia bisericilor*. Provoacă pe deputații Sași să vorbească contra proiectului.

Dela Făgăraș.

Valurile luptei pornită de Sași s'a resimțit și la Făgăraș. În ședința dela 24 l. c. a consiliului orașenesc, preotul săsesc *Fleischer* a vorbit stranic în contra asilului de copii de stat. La intervenirea aceasta, consiliul a respins propunerea, ca orașul să dea local asilului.

Români și Sașii.

Se exprimă din toate părțile dorința, ca alegătorii români din cercul Sibiului și al Cristianului să iee și ei parte la adunarea Sașilor, Duminecă, și să voteze cu ei în contra proiectului de maghiarizare.

EMKE.

Erogațiunile și acțiunea „culturală”.

(Urmare și fine).

Comitatul Hunedoarei.

Dobra, preotului rom.-cat. ajutor anual de 120 fl. pe 10 ani. În *Dobra* sunt 43 de suflete maghiare, 53 Nemți și 1095 Români.

Heșdat, învățătoarei ref. ajutor de câte 50 fl. pe 10 ani.

Rapoltul-mare, învățătoarei ref. de lucru manual câte 100 fl. pe 10 ani. În comună sunt 1010 Români și 190. Maghiari.

Deva, grădinei froebeliane, câte 200 fl. pe 10 ani; convictului școlii reale pe 5 ani, câte 125 fl. anual.

Petrojeni, grădina froeb. de stat, subvenționată de EMKE cu 250 fl. anual, pe 10 ani. În acest centru băieșesc sunt adunați tot felul de străini, mai cu seamă băieși și industriași. Statul și EMKE fac mare propagandă de maghiarizare printre ei. Raportul numeric al locuitorilor este: 1658 Români, 830. Nemți și 1140. Maghiari, în care sumă sunt cuprinși: Slovaci, Ruteni, Boemi, Jidani etc.

Orăștie, grădinei froebeliane subvenție pe 5 ani, anual câte 200 fl.

Hunedoara, grădinei froebeliane a EMKE-i subvenție anuală de 200 fl. pe 10 ani. S'a încercat statificarea școlii, dar n'a succes. Locuitorii sunt: 1717 Români, 904 Maghiari, 360 Nemți.

Pestitul-inf., *Silvașul-inf.* și *Sălașul-sup.*, *Bărcia-mică*, *Lojad* și *Puiu* în toate pentru asilele de copii ajutoare din an în an câte 50 fl. Maghiari sunt: în *Pestit* 330, în *Silvaș* 25, în *Sălaș* 42, *Puiu* 142 etc. față de numărul covârșitor al Românilor.

Geoagiu-inferior, învățătoarei de stat ajutor pe 10 ani, câte 100 fl. pe an; raportul numeric între Maghiari și Români e 1:10.

Certeș-Hondol, preotului rom.-catolic pe anul curent s'a dat 50 fl.; asemenea și preotului ref. din *Pestitul-inferior*, pentru îngrijirea spirituală a Maghiarilor din *Bărcia-mică*.

Comitatul Turda-Arieș.

Hădăreș, școlii ref. subvenție de câte 25 fl. pe 32 de ani. Loc.: 583 Români, 224 Jidani și Maghiari.

Comăniș, școlii unitare, pe 10 ani, câte 50 fl. Loc.: 357 Români, 221 Maghiari.

Sânger (pe Câmpie), învățătoarei rom.-cat. subvenție anuală de 300 fl. pe 10 ani. Sunt 378 Maghiari față de 1085 Români.

Sind (lângă Turda), învăț. unitar ajutor anual de 150 fl. pe 10 ani.

Câmpeni, preotului rom.-cat. ajutor pe 10 ani, de câte 100 fl. În *Câmpeni* sunt 81 de Maghiari față de 2305 Români.

Comitatul Cojocnei.

Osomofaia, inv. ref. câte 50 fl. pe 32 de ani, școlii pentru zidire câte 15 fl. pe 10 ani.

Chintău, învăț. ref. câte 50 fl., școlii câte 30 fl. pe 32 de ani.

P.-Oămăraș, pentru zidirea școlii ref. câte 15 fl., pe câte 32 de ani.

S.-Petru (pe Câmpie), preotului reformat, ajutor pe 32 de ani, câte 100 fl. la an.

În toate aceste comune Români sunt în majoritate. S. p. în *S.-Petru* sunt 828 Români, 209 Maghiari etc.

În *Jimborul-mare*, *Poieni* și *Muieru* EMKE are școlii proprii. Salarele învățătorilor sunt în *Jimbor* și *Muieru* câte 412, în *Poieni* 312 fl. Pentru ridicarea unui edificiu școlar propriu în *Poieni* s'au votat 5000 fl.

Aruncaș, pentru întemeierea unei școlii populare s'au votat 5000 fl., ea va fi susținută de EMKE, din „fondul Kosuth”. Locuitorii 692 Rom., 155 Maghiari.

Comitatul Bistrița-Năsăud.

Năsăud, preotului rom.-cat. pentru *Năsăud* și *Borgo-Prund*, anual 300 fl. pe 10 ani.

Bistrița, pentru susținerea grădinei de copii s'a dat 439 fl., pentru repararea edificiului școlii s'a spesat anul acesta 380 fl. 26 cr.

Comitatul Solnoc-Dăbăca.

Iliaș, *Teocul-inf.* și *S.-Mărgita* în toate trei comunele școlii reformate pentru zidire câte 15 fl. subvenție votată pe 32 de ani.

Nima, învățătorului ref. subvenție pe 32 de ani, anual 50 fl. Locuitorii sunt: 655 Rom., 100 Maghiari.

Iclodul-mare, școlii israelite cinstă 50 fl. În *Iclod* nu sunt decât 40—50 Maghiari, dar sunt 183 de Jidani, car' Români 928. Aici școlia jidovească împlinește misiunea „patriotică” și din cauza aceasta i-s'a dat cinstea de 50 fl.

Comitatul Sălagiu.

Iliz, învăț. ref. subvenție anuală de 50 fl. pe 32 de ani.

Ceheluf, pentru zidirea școlii ref. câte 15 fl. pe 32 de ani.

În aceste două comune sunt în majoritate Maghiarii.

Recea, învăț. ref. câte 50 fl. pe timp de 10 ani. Locuitorii: Români 696, Maghiari 240.

Trăneoa, aici EMKE are grădina froebeliană, susținerea ei și salariul învățătoarei este anual 500 fl. Ea mai primește un ajutor de 100 fl. dela reuniunea „culturală” „Wesselényi” din Sălagiu; proprietarul din loc *Dr. Kormos* asemenea dă un ajutor de 150 fl. Locuitorii: 128 Maghiari față de 1257 de Români.

Premii, coruri, bibliotecii populare etc.

Am înșirat până aci preoții, școlile și alte așezăminte, cari sunt susținute sau ajutate de EMKE, cu sume mai mari și pe un șir oare-care de ani.

Afară de aceste reuniuni mai dă și altfel de ajutoare, precum:

Premii s'au dat la mai mulți învățători strădălnici, să înțelege în propunerea limbii maghiare, a istoriei în înțeles „patriotic” etc. Premii de câte 25 fl. a dat EMKE conducătorilor de coruri țărănești din *Certeș-Hondol*, *Gavojdia*, *Lojad*, *Sebeșul-sădesc* (comit. Hunedoarei), și *Sieuul-mare* și *Somfaldu* (Bistrița-Năsăud).

Pond deosebit se pune pe *bibliotecile populare*, stabile și ambulante. Ministrul a dat EMKE-i spre acest scop 1000 fl. În anul acesta reuniunea a întemeiat bibliotecii populare în următoarele comune: *Buia* (Târnava-mică), două în *Brașov* (în *Blumena* și pentru școlia ucenicilor dela meserii), *Erăb-S.-Georgiu* (Mureș-Turda), *Grind-Oristur* (Turda-Arieș), *Sighișoara*, *Hașfaldu*, *Voldorf* (Târnava-mare), *Căpuș* (Cojocna), *Roșna-Valeavulului*, *Somfaldu*, *Tonci* (Bistrița-Năsăud) și *Sic* (Solnoc-Dăbăca).

Însemnăm, că o bibliotecă populară a EMKE-i are valoarea de 120 fl și se compune din cărți alese literare, istorice și economice.

În fine amintim, că EMKE mai dă ajutor unor scrieri „patriotice”, ca să poată fi scoase în tipar. Astfel a ajutat cartea șovinistă a domnului *Jancsó*: „A români nemzeti törekvések etc.” primumându-se la câte 300 de exemplare din ambele volume, cu o sumă de 2300 fl. Exemplarele se împart gratuit pe la bibliotecii etc.

Pentru Maghiarii din România și Bucovina

Până unde merge parțialitatea obraznică a compatrioților noștri se vede și de acolo, că ei împedecă și opresc ori-ce ajutor, ce ni-s'ar da din afară școlilor și culturii noastre, ei însă își permit a *susține și subvenționa instituțiile Maghiarilor din alte state*.

Astfel EMKE subvenționează regulat școlile Ungurilor din *Brăila* și *Craiova* din România și ajutoarează pe *Ciangăii* din *Bucovina*.

Cităm ceea-ce ne spune în privința aceasta raportul, pe pag. 31:

„Atențiunea reuniunii s'a îndreptat și anul acesta asupra *trebuințelor școlastice și bisericești ale Ungurilor din România și Bucovina*. Astfel pe baza petițiilor intrate s'au votat:

„Pentru școlia bisericeii reformate maghiare din *Brăila*, la mâna preotului *Nagy Sándor*, o subvenție anuală de 200 fl. pe 5 ani. Ungurii de aici sunt cu deosebire saهوري din Ungaria.

„Școlii maghiare rom.-catolice din *Craiova*, la mâna plebanului *Albert Ludwig*, care deși nu e Maghiar de dragul credințioșilor sei maghiari a învățat ungurește, ajutor 100 fl.

„Pentru trebuințele parohiei reformate din *Andrásfalva* (Bucovina), la mâna preotului *Szász János* 100 fl.

„La intervenirea EMKE-i ministrul de *agricultură* *Darányi Ignác* a trimis școlii rom.-cat. din *Andrásfalva*, 10.300 de altoi, pentru transportarea cărora s'au plătit 71 fl. 75 cr.

„S'a decis totodată, ca la ocaziune binevenită să se atragă atenția guvernului ca să ajutoareze după posibilitate școlile acestor supuși (!? Red.) maghiari din străinătate.

Am scos din raport aceste informații, ca să atragem atenția asupra lor cu deosebire a fraților noștri din România. Să se vadă și din aceste, că Maghiarii își arrogă drepturi și prerogative, pe cari, deși aceleași, la alții le de-neagă. Simț de dreptate ungurese! m.

Afacerea Pandolfi.

În cele din urmă marchisul Pandolfi a reușit să treacă granița și a sosit la București, obiect al unui viu interes din toate părțile. Se proiectează se i-se de un banchet. Din pătaniile lui la *Orșova* un ziar din București spune următoarele:

Comisarul român, dela gara din *Verciorova*, care aștepta pe marchisul Pandolfi, văzând că în trenul care sosise nu e marchisul, a luat numai decât trenul care pleacă spre *Viena* și a venit la *Orșova*. Întrebând la gară, află despre hotelul unde descinsese marchisul și se duse direct acolo. Aceasta era la orele 3 din noapte.

Comisarul bătu la ușa odăii unde se afla marchisul. Di Pandolfi văzând că intră doi oameni la o oră așa de înaintată, a crezut în primul moment, că e comisarul ungurec care vine să-l aresteze pentru cuvintele ce-i adresase în timpul zilei. Comisarul se recomandă însă numai decât și propuse marchisului ca dimineața la orele 6, să plece împreună până la *Verciorova* cu trăsura și de acolo cu trenul de 7, spre *București*.

În scopul acesta comisarul român *Niulescu* a angajat și o trăsura.

De dimineață pleacă împreună spre *Verciorova*. Ajungând însă la frontieră, postul de gardă le opri trecerea. Comisarul român protestează zicând că se miră cum de-i oprește, când el este cunoscut ca comisar din *Verciorova*. I-s'a răspuns atunci că d-sa poate trece, dar d' marchis Pandolfi trebuie să se întoarcă la *Orșova*, ceea-ce și făcu.

Di Pandolfi credea că a fost chiar comisarul gărei care a telefonat postului dela graniță despre trecerea marchisului. Într-adevăr, în seara aceea, la hotelul unde trăsesse di Pandolfi, era un bal la care asista și comisarul ungurec al gărei și văzuse că comisarul român fusese la marchis și apoi angajase o trăsura.

Di Pandolfi, întorcându-se la *Orșova*, a depeșat imediat consului general italian din *Budapesta*, comunicându-i întâmplarea, și acesta a intervenit telegrafic pe lângă autoritățile polițienești din *Orșova* spre a lăsa liberă trecerea dlui Pandolfi, ceea-ce s'a și făcut.

REVISTA PRESEI.

Presa română.

Gazeta Transilvaniei (nr. 252 și 253) continuă seria de articoli „asupra situației schimbate”. Vom reveni la sfârșitul seriei.

Dreptatea (nr. 248) scrie despre „raportul contelui *Galuchowski*”. Spune, că foile patriotice landă înfelepciunile și virtuțile diplomației noastre, până-când după „Dr.”, ministrul comun de externe încă nici-odată n'a îmbătat lumea așa de tare cu apă rece, ca prin prezentul raport. Exponul n'are alt merit decât, că a cultivat grandomania și sumeția. Ținuta României a fost adusă în discuție de delegatul *Berzeviczy*, care a spus, — după priceperea „Dreptății” — „că bărbații României sunt cu mult mai debili decât să ceteze a rămâne fideli convingerilor lor politice pe cari le au în opoziție — după-ajung la guvern.”

CRONICĂ

Sibiu, 25 Nov. n. 1897.

Unguri refușați de Archiducele Iosif. E știut, că dintre membrii casei domnitoare *Archiducele Iosif* e singurul, la care recurg foarte des pentru sprijin „patrioții” unguri.

Dar, pe semne, s'a săturat și *Archiducele* de atâta dragoste, pentru-că zilele trecute a refușat să primească patronatul societății instituite pentru plantarea de arbori „milenari”.

Reuniunea română decântări din Năsăud înfățișată încă pe la 1889, dar' pe un lung timp rămasă în adormire, după o activitate abia de un an și jumătate, — ni-se scrie, — că acum a reînviat din nou. Meritul reînvierii e al vechiului comitet în frunte cu dl *advocat Lariomessi*. Dirigentul corului e harnicul profesor de muzică dela gimnasiu di *Siefanșu*. Până acum s'au înscris o mulțime de membri și membre. Active s'atucea mai mare parte dintre doamnele și domnișoarele din *Năsăud*. Instrucțiunea corului s'a început cu liturgia. Nu putem să ne bucurăm în deșjuns de reînvierea acestei reuniuni, dorindu-i o frumoasă înaintare.

Comitetul național studențesc din *București*, ates pe anul ce vine, s'a constituit în chipul următor: președinte: dl *V. Dumitrescu-Brăila*; secretari: domnii *Al. Antimireanu* și *Demetriad*; casar: *G. Jorgala*. Comitetul a hotărât apoi să răspundă printr-o scrisoare lămuritoare la scrisoarea lui *Jessenszky* publicată de ziarul „*L'Independance Roumaine*”. Scrisoarea va fi tradusă în mai multe limbi pentru a fi trimisă atât presei române, cât și celei străine.

Convocare. Societatea română de diletanți din *Făgăraș* își va ține adunarea a doua din ianuar: *Duminecă*, în 12 Decembrie st. n. a. c. la 3 ore p. m. în localul societății, la care adunare generală sunt poștiți a participa toți membrii, precum și alți binevoitori ai acestei corporațiuni. Obiectele: 1. Deschiderea ședinței și constatarea membrilor prezenți. 2. Solvirea taxelor restante și înscrierea de membrii noi. 3. Raport general al comitetului. 4. Raport casarului. 5. Censurarea rapoartelor de sub pct. 3. și 4. 6. Votarea unui regulament despre afacerile interne. 7. Propuneri. 8. Inchiderea ședinței. *Făgăraș*, 24 Noembrie 1897. *Dr. Ioan Turcu*, președinte; *I. Berescu*, secretar.

Declarațiune. La notița „Stările triste din archidieceasă”, apărută în numărul 233 al „*Tribunei*” primim următoarea declarațiune: Autorul corespondenței la stările triste din archidieceasă susține, că denumirea părintelui *Nicolae Sinca* din *Biscarea* de administrator protopresbiterial al tractului *Hașeg*, s'ar fi făcut din consideratiune, că este final protopopul din *Ioan Papiu*. Declar. că această afirmațiune este inexactă. Eu nu stau sub nici un raport de afinitate cu protopopul *Ioan Papiu*. *Nicolae Sinca*, paroh și administrator protopopes.

Medic în Reginari a fost ales cu unanimitate dl *Aurel Ciat*, medic în *Gerlachsdorf*, lângă *Viena*. Dl *Dr. Ciat*, bine cunoscut ca brav Român, ține de soție pe o nepoată a primarului *Vienei*, *Dr. C. Luenger*. Felicităm cu toată căldura pe noul medic al *Reginariilor*, cari nădăjduim că vor ave a se felicita pentru alegerea făcută.

Mersul trenurilor pe linia Sibiu-Vintul-de-jos. Mersul trenurilor pe linia dată numai în zilele acestea circulației, după planul publicat de direcția căilor ferate e următorul: *Din Sibiu*. 1. Tren de persoane pleacă la 7 ore 44 minute, sosește în *Vint* 11 ore 30 min., are legătură cu trenul accelerat, care pleacă din *Vint* la 11 ore 15 min., sosește în *Budapesta* la 9 ore 45 min. 2. Tren mixt pleacă la 1 ora 15 min. d. a., sosește la *Vint* 7 ore 5 min. seara. 3. Tren mixt pleacă la 5 ore seara, sosește în *Vint* la 10 ore seara. 4. *Trenul de-jos*. 1. Tren mixt pleacă la 7 ore seara, sosește în *Sibiu*

6 ore 45 min., pleacă din Vint la 4 ore 10 minute, sosește în Sibiul la 8 ore 5 minute seara.

DI I. N. Roman, doctor în drept dela Bruxelles, scriu foile din București, este numit ajutor la judecătoria oculară Curtea-de-Argeș (subjude) în locul dlui C. Greculescu.

Neorolog. Anastasia Piso n. Bann, în etate de 54 ani, după lungi și grele suferințe și-a dat nobilul seu suflet în mâinile Creatorului, în 25 Noembrie st. n., la 3 ore a. m. Inmormântarea rămășițelor pământesti se va face din locuința familiei (Grabengasse 8). Vineri, în 26 Noembrie st. n., la 3 ore p. m., după ritual gr.-or., în cimitirul din suburbul Iosefin. Fie-i memoria eternă! Sibiul, în 25 Noembrie n. 1897. Janica familie.

Pedepse rusești. Colegiul profesional al universității din Varșovia a adus zilele acestea pedepse adevărat draconice față de un mare număr de universitari, cari au demonstrat contra unui profesor al lor. O sută nouăzeci și doi de studenți au fost relegați dela universitate parte pe un an, parte pe mai mulți ani. Doi profesori, aflând pedepsele prea severe, au dat vot separat la ministerul instrucției publice, care are să întărească sau nu sentințele în chestie.

Prima învingere a socialiștilor. Nu în culta Europă, unde atâția savanți agită și atâtea mase de oameni fac lărabou pentru principiile unei lumi nouă, — ci în Australia a reputat socialismul prima sa înfrângere faptică. Anume parlamentul Noui-Seelande a primit proiectul ce reduce munca la 8 ore.

Kasica sub pază polițienească. De când și-a rostit sentința, fostul consilier misterial Kasica e neconținut ținut sub pază polițienească. Aceasta, pentru că s'a răspândit vestea, că Kasica se pregătește a atenta asupra vieții ministrului Fejérváry.

Petri de frontieră aruncate în aer. Din Roverado se anunță, că într-una din nopțile trecute cinci pietrii, cari însemnau frontiera monarhiei noastre la Tirolul-de-sud și Vicenza, au fost aruncate în aer. Bănuți de atentat sânt locuitorii orașului Lastebasse din cercul Vicenza.

Știri merrunite. La posta din Londra s'au introdus căruțe cu motor, cari fac serviciu mai grabnic decât cele cu cai.

Teatrul național din Budapesta și-a încheiat budgetul pe anul acesta cu un deficit de 30.000 fl.

La Paris un avocat Leborá a dispărut cu 178.000 franci delapidăți dela o bancă.

Tribunalul din Mexico a osândit la moarte pe 10 comisari de poliție, pentru că au omorât prin tortură pe un atentator arestat.

Episcopul Antoniu Toma de München a răposat.

La Tournay (Francia) o ciocnire violentă de trenuri a avut de urmare câțiva morți, mulți răniți, multe vagoane zdrobite.

În Ungvár a răposat zilele acestea un om în vîrstă de 114 ani, Samuel Reich.

Dr. Lenkei Béla, faimosul hoț de tablouri a fost adus sub escortă dela Viena la Budapesta, unde și se va judeca un alt proces, pentru tablourile ce a furat din muzeul național.

Noul ambasador chinez la Viena, Yang Yut a fost primit zilele acestea în audiență la Monarhul.

Posta redacțiunii.

„Dela Moși”. Primit. Se va publica, „acțiune” întâiu, apoi celelalte împreună. Cărțile cerute nu le avem. Cu greu se mai găsesc pe la particulari.

ECONOMIE.

„Reuniunea română de agricultură din comitatul Sibiului”.

Raportul comitetului pe anul 1896. (Urmare și fine.)

Trecând la averea Reuniunii, raportăm precum urmează:

Din raționiu se constată, că în anul 1896 s'a realizat un venit de fl. 718.15, ear' cu restul cassei din 1895 în sumă de fl. 927.94, un venit de fl. 1646.09.

Din izvoarele proprii ale Reuniunii a încurs suma de fl. 1440.89, ear' restul de fl. 205.02 a încurs precum urmează: fl. 1.20 este prețul încurs din vânzarea broșurei «Peronospora viticola», dăruite de înaltul minister, cu scop de a se vinde cu preț redus; fl. 100 este ajutorul acordat de onorabilul institut de credit și economii «Albina» și fl. 100 este ajutorul comitatului pentru premiile expoziției de vite.

Sumele dela intratele raționiuului în comparație cu budgetul dau următorul rezultat:

Mai mult încasat ca preliminar la titlul I: Taxe dela membri cu fl. 83.98, ceea-ce provine între altele și din împrejurarea, că pe lângă că s'au înscris doi membri noi pe viață dl Simeon Popescu, protopresbiter și profesor, în acest an a achitat taxa de membru pe viață de fl. 40 cu suma de 100 franci. Totodată se constată, că nici la un titlu nu s'a încasat mai puțin ca preliminar.

Din comparațiunea sumelor dela „Eșitelea” raționiuului cu budgetul se constată, că pe când nici la un titlu nu s'a spesat mai mult ca preliminar, la titlul I: Distribuie de semințe s'a spesat mai puțin ca preliminar cu fl. 14.83; la titlul II. Cărți agricole cu fl. 27.15, la III. «Intrării agricole cu fl. 5.22; la titlul V. «Simbria servitorului» cu fl. 6; la titlul VI. spese de cancelarie cu fl. 10.45; la titlul VII. «Distribuie de pomi altoiți» cu fl. 2.30; la titlul IX. «Tipărituri diferite» etc. cu 2 și la titlul XI. «Spese neprevăzute» cu fl. 25.12.

La fondul neatacabil s'au adus interesele cu fl. 39.35, cum și taxele solvite de membrii pe viață, și fl. 100, primiți dela «Albina». Atingând fondul neatacabil suma de fl. 1250, la 9 Decembrie 1896, această sumă s'a investit în 2 scrisuri fonciare «Albina» în coroane, prin ce, după acest capital, se încasează 5% interese; pe lângă amintele scrisuri fondul neatacabil cu finea anului 1896 dispune și de un capital de fl. 14.09, depuși la «Albina».

Averea totală a Reuniunii s'a urcat la suma de fl. 3040.10. Valorile, din care se compune această avere, se ved din inventarul de sub IV., căru anexăm și consemnarea colecțiilor agricole sub V.

Pentru anul 1898 ne luăm voe de a supune aprobării D-Voastre proiectul de budget de sub IV. El prevede un venit anual de fl. 840, și spese totale de fl. 817, ar rămâne deci un prisos budgetar de fl. 23. La compunerea budgetului nu ne-am abătut dela bazele statorite în trecut.

Pe baza celor expuse onorabila adunare generală se binevoiesc:

- 1. A lua acest raport la cunoștință.
2. A examina și a aproba raționiuului anului 1896 și a ne da absolutul.
3. A încuviința proiectul de budget pro 1898.
4. A vota mulțumită onorabilului institut de credit și economii «Albina» pentru ajutorul de fl. 100.
5. A exprima condolență pentru membrii și vicepresidentul Iosif Pop, răposăți în 1896.
6. A pune la cale întregirea postului de vicepresident.

Din ședința comitetului central al „Reuniunii române de agricultură din comitatul Sibiului”, ținută la 30 Octomvrie n. 1897.

Demetriu Comșa, president. Victor Torășianu, secretar.

Mai nou

Pe viață, Pe moarte!

Verba lui Wolf s'a implinit. A realizat-o el însuși, cu soții sei.

După bătaia de alaltăieri, a urmat în ședința de ieri una și mai scandaluoasă.

Când președintele a deschis ședința între 8 servitori ce-l păziau, a început o ploaie de insulte, între cari cea mai lină era „mișel” — la adresa președintelui.

Ședința se suspinde pe 3 ore. Redeschizându-se la 3 ore d. a., în sgomotul cel mare, majoritatea primește fără discuție o propunere, prin care ori-ce necuviință comisă față cu presidential este pedepsită cu eschidere pe mai multe zile, până la 30.

Observând obstrucționisții concludul de contrabandă, sar furioși, 4 deodată, cu Wolf în frunte, asupra presiidiului, rup grilagiul făcut peste noapte, trântese servitorii, prind pe președinte și-l ridică din fotoliu. Acesta trânteste cu clopoțelul în ei. Se face o încăierare de crîsmă. Președintele se svircole și scapă cu fuga.

La 5 1/2 președintele a revenit și a închis ședința.

Se zice, că partidele germane au hotărât grevă față cu parlamentul. Nu vor mai participa.

Ieri 4 ziare au fost confiscate. Într-acestea și D. Volksblatt, care pleda să nu primească provisoriu cu Judeo-Maghiarii!

Preot și notar.

Azi au fost ascultați la judele instructor reprezentanții ziarului nostru, și s'a dovedit, că s'a pornit un nou proces de presă, pentru doi articoli, — nu însă de procurorul, ci de notarul I. V. Albini din Zlatna. E un proces de calomnie, intentat preotului N. Motora din Trémpoele. Redacția nu are nici o responsabilitate, fiindcă articoliu calomniant, din ambe părțile, se publicau ca inserate cu taxă, în rubrica „Din public”.

Tribuna Literară.

DOINA ROMÂNEASCĂ.

Zarul „Patria”, organ național al Românilor din Bucovina, ne aduce o veste, care ne-a pus pe gânduri și ne-a făcut să ne îndoim puțin de faimoasa toleranță, cu care se laudă austriacii când e vorba de popoarele supuse lor.

Confratele nostru spune, că primăria din Cernăuți a oprit pe niște lăutarii români să cânte într-un oare-care birt, unde au fost angajați și aduși din Brăila, sub cuvânt, că s'a permis deja unor lăutarii unguri și tirolezi să cânte în Cernăuți, și că acestia satisfac pe deplin cerințele publicului cernăuțian.

Lăutarii maghiari și tirolezi satisfac pe deplin cerințele publicului din Cernăuți? Dar pare-mi-se Cernăuțul nu este nici oraș maghiar, nici tirolez, încât dacă e vorba de cerințele publicului, apoi publicul acesta n'avea nevoie de muzică maghiară și tiroleză. Noi știm din contră, că în Cernăuți trăiește un mare număr de Români și, sântem siguri, Români acestia vor prefera totdeauna și înaintea tuturor muzicilor pe cea românească, că pe dinsa ei o înțeleg mai bine decât pe ori-care alta — și o înțeleg pentru-că ea le vorbește sentimentelor lor, cari sânt românești.

Causa, deci, pentru care lăutarii români au fost oprți să cânte în Cernăuți este cu totul alta. Este, că lăutarii români nu prea obișnuiesc să cânte române — inofensibile ori-când și ori-unde — ci zic din vioră și ghtară și din glas doine românești, doine doioase și bătrânești... Ori prin doinele acestea se redeșteaptă în sufletele Românilor sentimentul de patrie, ceea-ce nu poate fi de loc pe placul austriacilor.

Care e Rusul acela, care se-ți permită să cânte în Basarabia:

Foaie verde solzi de pește
Trece Prutul și hucște,
Și hucște în apă rece
Dare-ar Dumnezeu să sece,
Să-l trec cu picioarele...
Să-mi ved sorioarele...

Tot astfel austriacul, cu toată toleranța de care face atâta paradă, cum poate asculta, fără a încreții dia sprincene, cântece de alde acestea:

Stefan, Stefan domn cel Mare
În Suceava cuib își are
Ca un șoim volnic și tare...

Deosebirea dintre Ruși și Austriaci este, că pe când cei dintăiu pedepsesc faptul prin brutalitate, cei de ai doilea își interzic pur și simplu să cânte, și-ți interzic indicându-ți și anume pentru ce: pentru-că cerințele publicului reclamă aceasta...

Chestie de procedeu. În realitate însă și Austriacii ca și Rușii au aceeași tendență: să răpească Românilor, pe câte posibil, toate momentele, cari li fac să se gândească la neamul lor, cari le dă prilej să-și cultive sentimentele naționale.

Al dacă lăutarii români s'ar mărgini numai la române, primăria din Cernăuți n'ar fi fost nici-odată așa de crudă cu niște bieți lăutarii, care au bătut atâta cale pentru a cânta o... doină. Publiu.

Bibliografie.

„LIGA ROMÂNĂ” DESPRE „CĂLINDARUL POPORULUI”.

În nrul 44 al excelentei reviste politice: „Liga Română”, organul „Ligei pentru unitatea culturală a tuturor Românilor” găsim următoarea dare de seamă asupra călindarului nostru pe anul 1898:

„Dintre multele călindare ce se publică pe fiecare an în Transilvania, acesta este de astă-dată, fără îndoială, cel mai bine întocmit. În afară de partea calendaristică, el cuprinde o mulțime de notițe interesante despre instituțiunile românești de peste munți, o bună alegere de mici nuvele, povestiri, poesii etc. de ale celor mai buni scriitori români, apoi biografii de ale bărbaților frunțași ai poporului român de acolo, o înregi. strare foarte bine făcută despre întâmplările mai marcante în chestia națională în cursul anului trecut, precum și o serie de sfaturi bune în ale economiei. Dăm aici drept model un mic capitol din acest călindar”.

Acți „Liga Română” reproduce din Răvașul Nostru capitolul despre înaintarea economică-națională, ear' după aceea încheie astfel:

„Acest călindar poate fi astfel privit ca un „Almanach” al relațiilor culturale românești de peste munți și este indispensabil pentru toți cei ce urmăresc cu interes dezvoltarea Românilor din Transilvania.

Beneficiul acestor scrieri servă și el la acoperirea enormelor cheltueli și amende, cu cari trebuie să lupte „Tribuna” organul partidului național”.

Studii Literare.

Revenim la valoroasa carte a dlui profesor Teodor Baica din Ploesti, pentru-ca să atragem asupra-i atențiunea tuturor cărturarilor noștri, mai ales însă a profesorilor și dascălilor români, dela cari asemenea cărți n'ar trebui să lipsească.

E destul, deocamdată, să arătăm cuprinsul bogat al acestui volum de peste 160 pagine. El conține: (partea I) un studiu critic intitulat: O gramatică parodiă (pe 54 pagini), apoi: Veacul al XVI. Limba și literatura Românilor de A. Lupul-Antonescu, asemenea un articol critic. Urmează în fine cel mai bogat și mai interesant studiu: „Codrul frate cu Românu” un studiu asupra doinei române, plin de observații originale și frapante, tratat cu mare pricepere în mod științific. Acest tractat are 2 părți: „Colonizarea” și „descălcare”, și prezintă o lectură foarte multumitoare, care deșteaptă în mintea gânditoare mulțime de idei asupra raportului gîngăș, ce se manifestă, prin poesia populară, între Români și codrul verde (Frunză verde, ... foaie verde.)

Partea ultimă (IV) a cărții cuprinde un studiu filologic asupra prepoziției „de”. Este o completă monografie a acestei particule așa de deasă și așa de cu multe înțelesuri în limba noastră. Eată titlul acestei părți: Selecțiunea graiului; „de” ca prepoziție; raporturi casuale; „de” ca adverb; „de” ca pronume; „de” ca conjuncție.

Credem, că și din aceste puține notițe iubitorii de studiu limbii române vor pricepe însemnătatea acestei cărți, care mai are și rara însușire de a fi efină în raport cu valoarea sa. Costă numai 75 cr., și se poate procura dela librăria societății noastre pe acțiuni „Tipografia”.

„Naționalitatea”. Societatea noastră „Tipografia” a scos într-o elegantă broșură interesantul studiu de Max Nordau despre „Naționalitate”. Valoarea acestui studiu este cunoscută cetitorilor noștri; limbajul frumos, fa care „Rosmarin” al nostru a știut să-l îmbrace e gustat deja de cetitorii noștri, căci în „Tribuna” s'a publicat mai întâiu. Vorba era numai, ca interesantele observațiuni originale ale genialului autor să nu rămână resturate prin atâția numeri de ziar, ci să fie colectate într-un mănunchiu, mai accesibile la cetit și meditat. Aceasta a implinit-o „Tipografia” când a retipărit articoliu din „Tribuna” în broșura de față. În extensiune de 40 pagine, tipărite frumos pe hârtie fină, această prețioasă broșură se trimite francat pentru 25 cr. A se adresa la librăria „Tipografiei” soc. pe acțiuni în Sibiul.

Muzică. Au apărut în edițiune litografată 4 piese musicale arangiate pentru cor mic de dl Val. Magdu: „Iorghina”, cântec popular de prin părțile ungurene și bănățene (cîntec); „Dorule o dorule”, cântec popular de sub podgoriile aradane (cîntec); „Nuacș”, pe melodia dansului „Pe picior” din Banat (sextet) și „Foaie verde triplă” cântec popular de pe șesul Bârssei (cîntec). Se află de vânzare la autor în Arad. Prețul unei piese — 25 cr., toate 4 costă 80 cr., plus 5 cr. porto.

Bursa de mărfuri din Budapesta dela 24 Nov. n. 1897.

Table with columns for Sămințe, Qualitatea per Hect., Prețul per 100 obliogr., and Prețul per 100 oblio. Rows include Grâu, Bănățenesc vechiu, Grâu dela Tisa, etc.

Cursul pieții din Sibiul

Table with columns for Săm. de trif., Lucernă ungurească, etc. Rows include Hărție-monetă română, Lire turcești, etc.

Bursa de Budapesta.

Table with columns for Renta de aur ung., Renta ung. v. c., etc. Rows include Renta de aur ung. 6%, Renta ung. v. c. 4%, etc.

Bursa de Viena.

Table with columns for Renta de aur ung., Renta ung. v. c., etc. Rows include Renta de aur ung. 6%, Renta ung. v. c. 4%, etc.

Bursa de București.

Table with columns for Renta rom. per 1865 5%, Renta română amort. 5%, etc. Rows include Renta rom. per 1865 5%, Renta română amort. 5%, etc.

Pentru redacție și editură responsabil: Petru Simtion. Proprietar: Pentru „Tipografia”, societate pe acțiuni: V. H. Dreșanand.

Numai atunci e veritabil, dacă fiecare cutie e provăzută cu marca mea de protecție.

Pentru mărirea, perfecționarea și conservarea

frumseții

cel mai excelent, deplin inocent, curat chimic și preparat fără unsoare e

Margit-Crème.

Efectul surprinzător.

În câteva zile se perde ori-ce peată, pecingine, beșicătură, umflătură (milteser și ori-ce altă boală de peie. Netezește creștele și locurile de vârsat, împrumută chiar și indivizilor în vîrstă o față tînătră atrăgătoare.

Renunții profesori Dr. Mosengeil și Metzger fac să dispară creștele de vârsat prin massage. Spre acest scop e îndeosebi potrivit Margit-Crème. Dacă punem odată la zi pe față Margit-Crème, dispar nu numai petele, pecinginea și alte necurățeni, ci și creștele, locurile de vârsat și alte neregularități, pricinuite de bătrânețe, gânduri, boale etc.

Mijloc contra influenței soarelui și vîntului.

Se poate întrebuița și ziua.

Borcănaș mare 1 fl., mic 50 cr.

Pudră Margit 60 cr.

Săpun Margit 35 cr.

Pată de dinți Margit 50 cr.

Regeneratorul de păr Rosetterre dă părului cărunț culoarea primitivă 1 fl.

Mijloc de a face părul blond colorează ori-ce păr în blond-auriu 50 cr. și 1 fl.

Pomadă tannochin cel mai bun mijloc a îngrijii și a face părul să crească 35 cr. și 50 cr.

Pomadă Rohus de musteață dela Világosvár pentru a avè o musteață falnică frumoasă 25 cr. și 35 cr.

Földes Kelemen,

Arad, strada Francisc Deák nr. 1.

Laboratoriu: Strada Lázár Vilmos nr. 1.

Magazie de specialități farmaceutice și igienice din țeară și străinătate, legături, articole de toaletă.

Telefon nr. III.

Deposit principal: în Budapesta I. Török. — Magazie în fiecare farmacie.

Comandă peste 3 fl se trimite francat.

Se mai capătă în următoarele depozite: Daniel Meltzer, jun. în Sibiu; Victor Roth și Fr. Stenner în Brașov; L. Vértés în Lugoj; Albert și Jahner C. M. în Timișoara; I. Herczeg în Verșeș; G. Kupkay în Deva; I. Zamfirescu, M. Stoeneșcu în București.

Numai atunci e veritabil, dacă fiecare cutie e provăzută cu marca mea de protecție.

Nr. 1488-897.

[2423] 1-3

Publicare de licitațiune.

Prin aceasta se face cunoscut precum că în partea de pădure numită „Riu-Jonelu“ a comunei Sebeșul-inferior, pe baza planului despre economisirea pădurilor aprobat, se va vinde la plusoferenți prin licitațiune publică ținendă în 16 Decembrie st. n. 1897 la 10 ore a. m. în cancelaria comunală din Sebeșul-inferior, o cantitate de lemne, blane de fag în trunchieri în pădure de circa 2500 stângini metrici, care se poate produce în tăieturile de pădure prescise spre folosința pentru anii 1896, 1897 și 1898.

Prețul strigărei este: 1 fl. 50 cr. de stângin metric.

Doritorii de a cumpăra sînt obligați înainte de începerea licitațiunii a depune ca vadiu o sumă de 400 fl. v. a.

Înainte de începerea licitațiunii verbale se vor primi și oferte în scris sigilate și provăzute cu vadiul sus amintit și compuse în modul prescise.

Condițiunile de licitațiune se pot privi la oficiul comunal în Sebeșul-inferior ori-și-cînd.

În fine se observă, că numitele tăieturi de pădure sînt în depărtare cam de 10 km. dela stațiunea căii ferate Felső-Sebes și că și în anii proximi se vor vinde în numita parte de pădure lemne blane de fag.

Sebeșul-inferior, (cercul protopretorial central al Sibiului), în 17 Nov. st. n. 1897.

Oficiul comunal:

Toma Fluca, jude.

Ivan, notar com.

La „Tipografia“, soc. pe acțiuni în Sibiu se află de vînzare

„POESII“

DE

IOAN N. ROMAN.

Prețul 50 cruceri.

„Tipografia“, soc. pe acțiuni, Sibiu.

Studii Literare

de Teodor Raica, profesor de liceu.

Cuprinzînd:

O gramatică-parodie.

Veacul al XVI-lea.

Codrul frate cu Românul.

Monografia prepoziției „de“

O carte de mare preț pentru toți profesorii, dascălii și cărturarii români.

Prețul numai 75 cr.

Se poate procura dela

Librăria „Tipografie“, societate pe acțiuni în Sibiu.

A apărut și se află de vînzare la „Tipografia“, societate pe acțiuni din Sibiu

GRAMATICA GERMANĂ

TEORETICĂ PRACTICĂ

de Sava Popovici-Barcianu.

Edițiunea a cînoia

revidată și completată

de

Dr. Danil Popovici-Barcianu.

Această gramatică atât de bine întocmită, avînd la fine și un mic vocabular german-român costă numai 1 fl. 40 cr. plus 10 cr. porto.

A apărut și se află de vînzare la Librăria „Tipografie“, societate pe acțiuni în Sibiu:

Studiu

de Max Nordau

Nationalitatea

Traducere de Rosmarin.

Această broșură, plină de idei originale asupra limbii naționale și a naționalității, interferează în cel mai necruțător mod renegatismul. Prețul cu trimitere francată e numai 25 cr.

În atențiunea cumpărătorilor de cărți.

Mulți dintre onorații noștri cărturari ne cer ca să le trimitem câte o carte, ori două, cu rambursă (Postnachnahme — utănvét). În interesul bine priceput al publicului ne luăm voe a face atenți la marile spese împreunate cu acest fel de comande. O carte cumpărată pe această cale costă totdeauna cu 25—30 cr. mai mult, decât dacă se trimite prețul cărții înainte printr'o asignație postală.

Rugăm deci pe toți cei-ce fac comande de cărți, al căror preț îl pot ușor afla, ca în propriul lor interes să trimeată banii înainte și să nu întrebuițeze felul de comandă cu ramburse, așa de păgubitor pentru public.

La comande, pe lângă prețul cărții se se adaugă și porto postal pentru trimiterea sub bandă, ear' dacă vor să fie și mai siguri, și taxa de recomandare, care este totdeauna 10 cr.

Librăria „Tipografie“, soc. pe acțiuni, Sibiu.

Două cărți folositoare

pentru țeranul român

an apărut tocmai și se află de vînzare în Librăria „Tipografia“, societate pe acțiuni, Sibiu, strada Poplăcii 15:

INDREPTAR PRACTIC

ÎN ECONOMIA RURALĂ

compus de cel 12 preoți întemnițați în Cluj.

Prețul 1 fl. v. a.

COMASĂRILE

de Elia Dopp.

Prețul 40 cr. v. a.

Pentru porto postal câte 5 cr. mai mult.

„Tipografia“, soc. pe acțiuni, Sibiu.

Au eșit de sub tipar și se află de vînzare:

Chestiunea

Română

în Roma.

Conferența

domnului

Roberto Fava.

Prețul numai 20 cr.

„Tipografia“, societate pe acțiuni în Sibiu.

A eșit de sub tipar:

Călimdarul Poporului

pe anul comun

1898.

Anul XIII.

SIBIU.

Editura și tiparul „Tipografie“, societate pe acțiuni.

Prețul 20 cr., cu trimiterea pe postă 25 cr.

Prețul 20 cr., cu trimiterea pe postă 25 cr.

Cu șese ilustrațiuni!

Cuprinsul: Călimdarul astronomic și bisericesc, cu povește economice pe fiecare lună. — Cronologie pe anul 1897. — Genealogia domnitorilor europeni. — Posta. — Corespondența telegrafică. — Raportul între măsurile nouă și vechi. — Scara timbrelor. — Autoritățile bisericești române din Ungaria și Transilvania. — George Coșbuc (schită literară): „Nunta Zamferei“, „Noi vrem pământ“, „Murșul și Oltul“ (povește din popor), „Nemai una!“ (poesie), „Sălcia și plopul“ (legendă din popor), „Rugămintea din urmă“ (poesii) și alte „Poesii scurte“. — „Glume“. — „Măntuirea steagu'ului“ (schită istorică) de Petru Văncu. — Ioan Creangă (schită literară cu portret): „Poveștea unui om leneș“ și „Oltenii din Iași“. — Rostiri, zicători, cuvinte. — Th. D. Speranță (schită și două sneedote): „Mama Ungu ului“, „Jidani și hoții“. — George Pop de Băsești (biografia cu portret). — „Cât de lungă s'ie ziua, tot vine noaptea“, de doamna Columb. — „Castelul din Carpați“ (schită bibliografică) de Jules Verne. — „Revașul nostru“, cronica întemplierilor de peste an, de Ioan Scurtu cu următoarele portrete intercalate în text: Iosif St. Șulășiu, Ioan Flămia, Dr. C. Lușner. — Economie: „Despre dări și termine“, „Asigurarea contra focului și grindinei“, „Întinerirea pomilor“, „Povește“. — „Tîrgurile din Ungaria și Transilvania“. — „Tîrgurile din Bucovina“. — „Tîrgurile (bălcirurile) principale din România“. — „Inserate“.

Prețul 20 cr., cu trimiterea pe postă 25 cr.

Pentru tipar responsabil: Iosif Marschall.

La Librăria „Tipografie“, soc. pe acțiuni în Sibiu, se află de vînzare

următoarele publicațiuni

ale Societății

„Inocențiu Micu Clain“

a teologilor din Blaj

- 1. „Epistole către un preot tînăr“ de Aloisiu Melcher. Partea I și II. 2 volume mari cu prețul redus de . . . 1 fl. 50 cr.
2. „Pregătire la moarte“, adevă considerațiuni asupra maximelor eterne folositoare tuturor spre meditare și preoților spre a predica, de Alfons M. Liguori, 1 volum de 440 pag. — fl. 80 cr.
3. „Duh muscălesc“, narațiune de Bolanden (45 pag.) . . . — fl. 10 cr. — Se recomandă mai ales preoților. —

Doriți se cetii

un interesant Roman?

Vi-se recomandă

„Castelul din Carpați“

— Roman din viața poporului românesc din Ardeal. —

de Jules Verne.

Premiat de „Academia franceză“.

Traducere, — unica autorisată de editorul proprietar francez — făcută de

Victor Onișor.

Acest volum apărut tocmai acum, are 255+XII pagini, în octav mare, de o eleganță rară la cărțile românești, și este împodobit cu

26 ilustrațiuni

admirabile, executate după clișeuri din Paris.

Prețul:

Edițiunea populară: 80 cr. + 5 cr. porto postal.

Edițiunea de lux: 1 fl. 20 cr. + 10 cr. porto.

Cel mai potrivit cadou e un „Castel“.

A se adresa direct la

Librăria „Tipografie“, soc. pe acțiuni, Sibiu, strada Poplăcii nr. 15.

Pentru „Tipografia“, societate pe acțiuni: V. H. Dressnandt.